

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมือง

ทิตติยา เปลี่ยนเฉย¹

titaya_toom@hotmail.com

บทคัดย่อ

ศึกษาวิจัยเรื่อง “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมือง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมืองของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 คน คัดเลือกนักหนังสือพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ที่ดำเนินงานเป็นเวลานานมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1. หนังสือพิมพ์ตระกูลไทย 2. หนังสือพิมพ์ประชากร 3. หนังสือพิมพ์ประชาชาติ สรุปผลการศึกษาพบว่า

1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวและปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือจะคัดเลือกข่าวที่เกิดขึ้นในระยะเวลาใกล้ช่วงเวลาที่หนังสือพิมพ์ออกจำหน่ายและเป็นข่าวที่ประชาชนสนใจ รวมถึงข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานราชการ โดยบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เป็นผู้กำหนดเนื้อหาข่าว หรือการคัดเลือกข่าวเองทั้งหมด
2. การให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิพลเมืองในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับน้อย มีเพียงเสนอข่าวสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น ๆ หรือข้อมูลที่ภาครัฐให้ลงข่าว และการจ้างลงโฆษณา
3. ปัญหาและอุปสรรคในการนำเสนอข่าวด้านสิทธิพลเมือง พบว่า ปัญหาของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะเป็นด้านต้นทุนของหนังสือพิมพ์ที่มีราคาแพงและขาดทุน ข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการลงข่าว เนื่องจากระยะเวลาในการลงข่าวเป็นรายปักษ์ จะมีข่าวที่ต้องนำเสนอมาก ดังนั้นการลงข่าวจะต้องเน้นข่าวที่ประชาชนสนใจก่อน

ABSTRACT

The research study entitled “Local Newspapers and the Settlement of News Agendas on Civil Rights” was aimed at studying the roles of local journalists on the settlement of news agendas on civil rights in local newspapers of Phitsanulok Province. This qualitative study employed an in-depth interview technique to collect information from three local journalists, selected through purposive sampling, who worked in the three longest-operated newspapers in Phitsanulok, namely Trakoonthai, Prachakorn, and Prachamati. The analysis revealed the following.

1. The most important criteria or factors of these local newspapers for selecting a piece of news as important or front-page news were the news occurring near the period of time when the newspapers would be issued, the news that was of people’s interests, and the publicized news from public organizations. The newspapers’ editors were the ones who determined the news content and selected all news pieces by themselves.
2. The role of the newspapers in Phitsanulok on educating people was at the low level. The news covered only what happened during a particular period of time, the information that the public sectors asked the newspapers to publicize, and paid classified advertisements.
3. Concerning the problems and difficulties on presenting civil rights news, it was found that the most important problems were the high cost of operation and the space for publishing the news. Since these newspapers were issued fortnightly and there was a great amount of news, they primarily focused on the news of people’s interests.

¹ นิสิตหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทนำ

ปัจจุบันประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและแสดงออกมากยิ่งขึ้น มีการแบ่งกลุ่มก้อนทางการเมืองและแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน เช่น กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พันธมิตรฯ) และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ออกมาเคลื่อนไหวอยู่บ่อยครั้งและบางครั้งก็มีการเผชิญหน้ากัน เพราะต่างฝ่ายก็อ้างถึงสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง “เพราะประชาชนที่อยู่ในการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นพื้นฐานว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมามีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ จึงมีสิทธิเสรีภาพที่จะสร้างสรรค์ตนเอง มนุษย์ทุกคนจึงมีแดนอิสระที่จะคิด จะเชื่อและจะทำตามที่ตนต้องการได้ สิทธิในแดนอิสระดังกล่าวนี้แหละที่เรียกว่า “สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน” สิทธิดังกล่าวนี้เป็นสิทธิติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิด ไม่มีใครพรากจากตัวมนุษย์ได้ เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกายทรัพย์สินและเสรีภาพ เป็นต้น” (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2543, หน้า 101) แต่การชุมนุมที่ถูกต้องของหลักประชาธิปไตยต้องไม่ไปล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ดังเช่นที่เราเห็นตามสื่อมวลชนว่ามีการบุกรุกสถานที่ราชการ ปิดสนามบิน ปิดถนน ทำลายทรัพย์สิน ทำร้ายร่างกายจนถึงขั้นชีวิต เป็นต้น จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ทราบว่าประชาชนชาวไทยยังไม่ทราบถึงสิทธิพลเมืองในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้องเท่าที่ควร

ดังนั้นจึงต้องอาศัยสื่อมวลชนให้ช่วยทำหน้าที่ในการเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน “เพราะสื่อมวลชนได้รับการขนานนามว่าเป็นฐานันดรที่ 4 ของสังคม เพราะสื่อสามารถเข้าถึงกลุ่มคนหลากหลายกลุ่มและหลากหลายระดับ ดังนั้นประเด็นทางสังคมต่าง ๆ ที่ได้รับการกล่าวถึงในสื่อ ก็ถือเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากผู้คนในสังคมได้เช่นกัน จากเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้มีนักทฤษฎีเชื่อว่าสื่อสามารถกำหนดวาระ (agenda setting) หรือทำให้เป็นข่าวขึ้นมาในสังคมได้ และสามารถสร้างการตื่นตัวในประเด็นเหล่านั้นในสังคมได้ไม่มากนักน้อย เรื่องใดที่สื่อนำมาเผยแพร่มากก็มีน้ำหนักมากและกลายเป็นประเด็นใหญ่ของสังคม หรือที่เรียกว่าเป็นวาระทางการเมืองและสังคม (social and political agenda)” (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2546, หน้า 19)

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นซึ่งจัดว่าเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น

...จึงเป็นหน้าที่สำคัญของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ให้ประชาชนในชนบทตระหนักถึงการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบต่าง ๆ แก่ประชาชน เช่น เปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นตัวกลางประสานในการให้ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจในโครงการ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนอย่างรอบด้าน การตรวจสอบนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองในระดับชาติในการบริหารงาน การสะท้อนเสียงหรือความคิดเห็นของประชาชนต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ การสร้างห้องเรียนประชาธิปไตยทางตรงแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ การเผยแพร่ผ่านสื่อที่มีลักษณะสอดคล้องกับชุมชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนพูดคุย วัฒนธรรมการวิพากษ์วิจารณ์ การอ่าน การเขียน การศึกษาทางเลือกของชุมชนในรูปแบบที่เหมาะสม ส่งเสริมการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อแสดงออกถึงความคิดเห็นของตนอย่างสันติ และมีข้อมูลอย่างรอบด้านในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการเสนอข่าว และการให้ข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน และเป็นกระบอกเสียงของประชาชน เมื่อประชาชนเข้าไบบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นพลเมือง มีสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ย่อมจะเกิดการตื่นตัวทางการเมือง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะเป็นเครื่องมือสำคัญของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในการสะท้อนความคิดเห็นของชุมชน และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และต้องทำให้ชุมชนรับรู้ว่าการเมืองเป็นเรื่องของประชาชนและเป็นของประชาชน เพื่อประชาชนและโดยประชาชน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงต้องการจะศึกษาถึงบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมือง ซึ่งเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรกระทำอย่างยิ่ง นอกจากจะมีบทบาทเป็น “ฐานันดรที่ 4” ของสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดและชี้นำประเด็นในสังคมแล้วนั้น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสามารถเป็นสื่อมวลชนท้องถิ่นที่มีบทบาทเป็นกลไกในการพัฒนาประเทศได้ โดยการแสดงบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสิทธิพลเมืองให้กับประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นบทบาทที่ประชาชนควรทราบเพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ และเมื่อประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในสิทธิของตนเองอย่างถูกต้องแล้วนั้น การเป็นประชาสังคมที่เข้มแข็งในชุมชนคงเกิดขึ้นได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมืองของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ในการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมือง
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาเรื่องบทบาทของการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมืองของสื่อมวลชนท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ศึกษาบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลกต่อบทบาทในการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมือง จากนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตระกูลไทย
2. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นประชากร
3. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นประชาชาติ

แนวคิด

1. แนวคิดการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting)

McQuail, D. and Windahl, S.(1981, pp. 662-663) ได้เสนอแบบจำลองของการกำหนดวาระข่าวสารที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนว่า ในขอบเขตของประเด็นปัญหาหรือหัวข้อเพื่อพิจารณา หากปรากฏว่าเรื่องใดที่ได้รับการเอาใจใส่จากสื่อมวลชนมาก ก็จะสร้างความคุ้นเคยต่อเรื่องนั้น ๆ ให้กับประชาชนยิ่งขึ้น และเป็นที่รับรู้ว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างที่สุดไปด้วย

จากแบบจำลองนี้แสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งแสดงด้วย x_1, x_2, x_3, x_4, x_5 และ x_6 ที่มีขนาดเท่ากันทางซ้ายมือ จากนั้นสื่อมวลชนจึงนำเสนอให้สาธารณชนรับทราบ โดยมีการเน้นในเชิงปริมาณและความถี่ ในแต่ละเรื่องสำคัญต่างกันไป ซึ่งแสดงด้วยความยาวของรูปแท่งตามแนวนอน ส่วน x_1, x_2, x_3, x_4, x_5 และ x_6 ที่มีขนาดไม่เท่ากันทางขวามือนั้น เป็นระดับการรับรู้ของสาธารณชนต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการที่สื่อมวลชนเน้น และให้ความสำคัญต่อเรื่องใดมากหรือน้อย ก็จะได้การพิจารณาจากสาธารณชนว่ามีความสำคัญมากหรือน้อยตามไปด้วยเช่นกัน

จากแนวคิดการกำหนดวาระข่าวสารนี้ ผู้วิจัยจะนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาถึงการกำหนดวาระข่าวสารเกี่ยวกับข่าวสารด้านสิทธิพลเมืองของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลกในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งผลที่ได้ก็จะเป็นผลของการกำหนดวาระข่าวสาร ในช่วงเวลาของการทำการศึกษาวิจัยเท่านั้น

2. แนวคิดบทบาทของผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (gatekeeper)

นักวิชาการสื่อมวลชนในระยะเริ่มแรก มองว่าสื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นผู้รักษาช่องทางการสื่อสารหรือเป็นนายทวาร (gatekeeper) ในการคัดเลือกล้นกรองเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมานำเสนอต่อสาธารณะ ไวท์ (White, 1950, p. 9) ได้เสนอรูปแบบง่าย ๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าข่าวสารต่าง ๆ จำนวนมากจะไหลผ่านองค์กรสื่อซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้รักษาช่องทางการสื่อสาร ข่าวสารบางเรื่องจะถูกคัดออกและบางเรื่องจะถูกคัดเอาไว้เพื่อเผยแพร่ต่อผู้รับต่อไป ผู้เฝ้าประตูข่าวสารของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ ได้แก่ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าว ที่มีหน้าที่คอยควบคุมการไหลของข่าวสาร โดยที่จะเป็นผู้ตัดสินใจว่าข่าวอะไรควรนำเสนอและข่าวอะไรที่ไม่ควรนำเสนอต่อสาธารณชน

อ้างอิงภาพที่ 2 ท้ายบทความ

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (gatekeeper) มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยจะใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้เฝ้าประตูข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าว ที่มีหน้าที่คอยควบคุมการไหลของข่าวสาร เพราะจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าข่าวอะไรควรนำเสนอและข่าวอะไรที่ไม่ควรนำเสนอต่อสาธารณชน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการเข้าถึงเรื่องราว แก่นแท้สาระในเรื่องที่ศึกษาอย่างแท้จริง เน้นข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ ตำรา หนังสือ วารสาร บทความ หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และหลักฐานต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต รวมถึง web site ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วบันทึก (note-taking) และการทำบัญชีหนังสือ (bibliography) เพื่อนำไปสนับสนุนและวิเคราะห์ร่วมกับแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

2. ใช้แบบสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยได้ร่างแบบสัมภาษณ์ที่มีแนวคำถามเกี่ยวกับการคัดเลือกข่าวและการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมืองของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก โดยแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะตั้งคำถามที่มุ่ง

ให้ได้คำตอบตรงต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มากที่สุด การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจะเน้นการสอบถาม ค้นหาความจริงจนกว่าจะได้รับข้อมูลที่อิ่มตัวและรอบด้านเพียงพอต่อการนำไปวิเคราะห์ผลการศึกษาในครั้งนี้

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

จากที่งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล (informants) โดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) ได้แก่ นักหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก เช่น บรรณาธิการ, หัวหน้าข่าว, ผู้สื่อข่าว จากนั้นได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) จนได้ข้อมูลที่เพียงพอ สามารถตอบคำถามและวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้

โดยผู้วิจัยใช้วิธีการการคัดเลือกตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) คือ นักหนังสือพิมพ์จาก หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลกที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมผู้สื่อข่าวภาคเหนือตอนล่าง และออกเป็นรายปักษ์แน่นอน คือ ออกทุกวันที่ 1 และวันที่ 16 ของทุกเดือน เปิดทำการมาเป็นเวลามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 60 ปี 44 ปี และ 30 ปี ตามลำดับจากข้อมูลของสมาคมผู้สื่อข่าวภาคเหนือตอนล่าง

จากการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นทำให้ทราบว่าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลกจะทำหน้าที่ในการคัดเลือกข่าว เขียนข่าวและกำหนดประเด็นข่าวเองทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกสัมภาษณ์ บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ฉบับละ 1 คน รวมบุคคลที่จะใช้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 3 คน ได้แก่

1. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตระกูลไทย
2. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นประชากร
3. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นประชาชาติ

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการกำหนดวาระข่าวสารด้านสิทธิพลเมือง” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล (informants) โดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) ได้แก่ นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก คือ บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จากนั้นได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) จนได้ข้อมูลที่เพียงพอ สามารถตอบคำถามและวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตำแหน่ง หน้าที่ ความรับผิดชอบและโครงสร้างขององค์กร

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก แบ่งการบริหารและโครงสร้าง ได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์และเป็นบรรณาธิการเอง มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ตระกูลไทย และหนังสือพิมพ์ประชาชาติ โดยการทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่ใช่งานหลักหรือรายได้หลักของโรงพิมพ์ มีการรับจ้างพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภทด้วยและถือว่าเป็นรายได้หลักของโรงพิมพ์
2. เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ และเป็นบรรณาธิการเอง แต่ไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง โดยตัวบรรณาธิการจะเป็นผู้ดำเนินการจัดรูปแบบหน้าข่าว เนื้อหาข่าว แล้วนำไปจ้างโรงพิมพ์เป็นผู้พิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ประชากร และรายได้หลักของหนังสือพิมพ์จะมาจากโฆษณาที่มาลงกับหนังสือพิมพ์

นอกจากนี้นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องทางการเมืองทั้งสิ้น โดยเป็นทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในปัจจุบัน เป็นผู้เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักการเมือง (เป็นที่ปรึกษา นักการเมือง)

2. ลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแต่ละฉบับจะมีลักษณะเด่นแตกต่างกันออกไป โดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแต่ละฉบับจะมีจุดเด่น และจุดขายของตนเอง เช่น หนังสือพิมพ์ประชากรจะเน้นข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ตรึงกุลไทยจะไม่เสนอข่าวอาชญากรรมและเน้นที่สีสันเพราะรับงานพิมพ์ชนิดอื่นด้วย เป็นต้น แต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้ง 3 ฉบับ จะมีลักษณะที่เหมือนกันคือการลงข่าวท้องถิ่นที่ประชาชนให้ความสนใจ ข่าวของหน่วยงานราชการ โฆษณา และผลสลากกินแบ่งรัฐบาล

3. หลักการเลือกประเด็นข่าวเพื่อนำเสนอออกสู่สาธารณชน

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะคัดเลือกข่าวที่เกิดขึ้นในระยะเวลาใกล้กับช่วงเวลาที่หนังสือพิมพ์จะออกจำหน่าย และเป็นข่าวที่ประชาชนสนใจ และเป็นข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานราชการ โดยผู้ที่จะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาข่าว หรือการคัดเลือกข่าว จะเป็นบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เองเป็นผู้ตัดสินใจเป็นหลัก ว่าข่าวใดบ้างที่จะลงในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ

4. การกำหนดประเด็นข่าว เกณฑ์ในการพิจารณาให้เป็นข่าวหนึ่ง

ปัจจัยหลักในการเลือกให้เป็นข่าวหนึ่ง คือ เป็นข่าวที่ประชาชนสนใจ เป็นกระแสสังคม และเกิดขึ้นในช่วงนั้น ๆ และมีผลกระทบกับชุมชน ประชาชนในท้องถิ่น และเกิดขึ้นใกล้ หรืออยู่ในช่วงเวลา ก่อนหนังสือออกจำหน่ายไม่นาน การจัดรูปแบบของหนังสือพิมพ์จะไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จะเปิดพื้นที่ให้กับการลงโฆษณาเป็นอันดับแรก จากนั้นจะเลือกข่าวที่มีความน่าสนใจ และปริมาณข่าวในแต่ละฉบับจะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่เหลือจากการลงโฆษณา

5. บทบาทของการกำหนดวาระในเรื่องสิทธิพลเมือง

การเสนอข่าวด้านสิทธิพลเมือง เช่น การนำเสนอคุณสมบัติของผู้ลงรับเลือกตั้ง หรือการเชิญชวนให้มาลงสมัครเลือกตั้ง สิทธิการถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสิทธิในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญ ถือว่าอยู่ในระดับน้อย โดยนักหนังสือพิมพ์มีความเห็นว่าหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้มีการให้ความรู้กับประชาชนในด้านนี้ให้ทราบอยู่แล้ว จึงมีการนำเสนอข่าวดังกล่าวน้อย เช่น เมื่อมีการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จะมีการประกาศถึงคุณสมบัติของผู้ลงสมัครเลือกตั้ง และมีการแจ้งหรือติดประกาศไปยังหมู่บ้านอยู่แล้ว และในด้านสิทธิทางการเมืองมีหน่วยราชการที่มีการจัดอบรมให้กับประชาชนและผู้นำชุมชนทราบ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะเพียงเสนอข่าวสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น ๆ หรือข้อมูลที่ภาครัฐให้ลงข่าว และซื้อพื้นที่เพื่อลงโฆษณา เช่น กำหนดการการเลือกตั้ง จำนวนผู้สมัคร หรือการนำเสนอข้อมูลผู้สมัครเมื่อมีผู้สมัครซื้อพื้นที่ลงโฆษณากับทางหนังสือพิมพ์

นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีความเห็นว่าประชาชนมีความตื่นตัวในด้านการเมืองมากขึ้น ทั้งจากการรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ สื่อหนังสือพิมพ์ และการพูดปากต่อปาก แต่บางครั้งยังมีความสับสนบ้างว่าเป็นจริงอย่างที่เข้าใจหรือไม่ แต่นอกเหนือจากการเมืองแล้ว สิทธิพลเมืองด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นการรับรู้ข่าวสารจากภาครัฐ เช่น การอบรม การประชุมผู้ใหญ่บ้าน แล้วนำไปแจ้งต่อยังลูกบ้าน และเห็นว่าสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการรับรู้ข่าวสารด้านสิทธิพลเมืองน้อย

6. ปัญหาและอุปสรรคในการนำเสนอข่าวด้านสิทธิพลเมือง และแนวทางในการแก้ปัญหา

1. ปัญหาในด้านต้นทุนของหนังสือพิมพ์ที่มีราคาสูง แต่ต้องจำหน่ายในราคาที่ต่ำ เพียงเล่มละ 5 บาทเท่านั้น บางฉบับที่ยังทำอยู่เพราะมีใจรักในการเป็นนักข่าว
2. ข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการลงข่าว เนื่องจากการอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้น ขึ้นอยู่กับโฆษณาที่ลงในฉบับ ดังนั้นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะเปิดพื้นที่ให้โฆษณาเป็นอันดับแรก แล้วจึงเปิดพื้นที่ให้กับข่าวเป็นอันดับต่อไป
3. ระยะเวลาในการออกจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นรายปักษ์คือออกจำหน่ายทุก 15 วัน พร้อมกับผลสลากกินแบ่งรัฐบาล จึงมีข่าวที่ต้องนำเสนอมาก ดังนั้นการลงข่าวจะต้องเน้นข่าวที่ประชาชนสนใจก่อน ข่าวด้านสิทธิพลเมืองจึงไม่ได้อยู่ในการกำหนดวาระข่าวสาร

7. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ ของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

นักหนังสือพิมพ์ควรเห็นแก่ประโยชน์ของประชาชน เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าสิ่งอื่นใด ควรรวมตัวและสามัคคีกัน กำหนดแนวทางหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปในทิศทางเดียวกัน และร่วมกันพัฒนาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อไป หรือควรทำหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เพื่อเปิดโอกาสให้พื้นที่ในการนำเสนอข่าวและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบอกข่าวในชุมชนของประชาชนเอง

ข้อเสนอแนะสุดท้าย

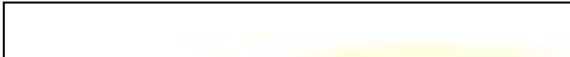
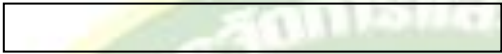
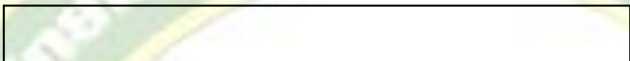
จากการที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีการนำเสนอข้อมูลด้านสิทธิพลเมืองน้อย เพราะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องการความอยู่รอดของธุรกิจ จึงต้องให้พื้นที่กับการลงโฆษณามากกว่าให้พื้นที่การลงข่าว และอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสิทธิพลเมือง ดังนั้น ภาครัฐควรสนับสนุนให้นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น รวมถึงสื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสิทธิพลเมืองอย่างถูกต้อง อาจเป็นการจัดงบประมาณให้กับมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นเพื่อให้นักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องของสิทธิพลเมือง ได้เผยแพร่ความรู้ โดยใช้วิธีการจัดอบรมหรือ สัมมนา ให้กับนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือสื่อท้องถิ่นอื่น ๆ หรือแม้แต่ภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) หรือเทศบาล ควรมีการเผยแพร่ให้ความรู้และความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับสิทธิพลเมืองของตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งจากการประชุม อบรม และการกระจายเสียง เพื่อให้ผู้นำชุมชนนำไปเผยแพร่ต่อประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

ในส่วนของผู้ปฏิบัติ คือ นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจัดว่าเป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นมากที่สุด ดังนั้น ควรมีการนำเสนอข่าวความรู้ด้านสิทธิพลเมืองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

- จรัส ดิษฐาอภิชัย. (2550). **บนหนทางสิทธิมนุษยชน**. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- ณัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร. (2552). **รัฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นริศรา บัวขาว. (2541). **บทบาทข่าวพัฒนาท้องถิ่นที่นำมาเสนอผ่านสื่อมวลชนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ นศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2543). **หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- เบญจวรรณ สมสิน. (2548). **ยุทธการกำหนดวาระข่าวสารของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์**. วิทยานิพนธ์ นศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2546). **การสื่อสารสุขภาพ ศักยภาพของสื่อมวลชนในการเสริมสร้างสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- พิศิษฐ์ ขวาลาวัช. (2542). **ปฏิรูปสื่อมวลชนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและผลักดันองค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีอิสระตามรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ: ดับเบิ้ลนาย พรินต์.
- พีระ จิโรสถ. (2531). **ทฤษฎีการสื่อสาร หลักและทฤษฎีการสื่อสาร**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สภาร่างรัฐธรรมนูญ**. (2550). **ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). **การสื่อสารกับสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2550). **สื่อสารมวลชนเบื้องต้น สื่อมวลชน วัฒนธรรมและสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Atwater, T. (1985). Media agenda-setting with environment Issues. *Journalism Quarterly*, (62), 25-36.
- Sohn, B. A. (1993). Newspaper Agenda Setting and Community. *Journalism Quarterly*, (61), 15-17.
- Sven Windahl and Benno H. Signitzer with T. Olson. (1990). **The agenda setting effect of communication**. London: SAGE Publication.

ภาพและตารางอ้างอิง

(Issues)	(Differential media attention)	(Consequent public perception of issues)
x1		x1
x2		x2
x3		x3
x4		x4
x5		x5
x6		x6

ภาพ 1 แนวคิดการกำหนดวาระข่าวสาร

ภาพ 2 แนวคิดของผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (gatekeeper)